

Aan:
Voorzitter Tweede Kamer der
Staten Generaal
Via e-mail: m.bosma@tweedekamer.nl

CC:
Vaste Kamercommissie Biza
Vaste Kamercommissie Defensie
Vaste Kamercommissie J&V

Baarn, 8 september 2025

ons kenmerk: CvV/cor.uit/25.101

Betreft: Grote zorgen over de knelpunten van Politie, Openbaar Ministerie,
Dienst Justitiële Inrichtingen, Rechterlijke Macht, Douane, Bijzondere
Opsporingsambtenaren werkzaam in de publieke sector, Brandweer en Defensie.

Geachte voorzitter,

Namens de Coalitie voor Veiligheid (CvV) richt ik mij tot u om de knelpunten die onze leden dagelijks ervaren in de professionele uitvoering van hun werkzaamheden, te benoemen. De bescherming van onze rechtsstaat en parlementaire democratie vraagt een veiligheidssector die opgewassen is tegen deze knelpunten.

In het algemeen hebben de ervaren knelpunten betrekking op complexe wet- en regelgeving, personeelstekorten, wervingsproblemen, te hoge werkdruk en stress, uitdagingen op het gebied van opleiding en ontwikkeling, organisatorische veranderingen, ervaren intimidatie en geweld en met name de doorwerking van bezuinigingen van het afgelopen decennia op de veiligheidssector.

De CvV is een samenwerkingsverband van vakbonden die leden vertegenwoordigen in de publieke veiligheidssector in Nederland. Onze leden zijn werkzaam bij de Politie, het Openbaar Ministerie, bij de Rechterlijke Macht, de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Douane, de Bijzondere Opsporingsambtenaren werkzaam in verschillende sectoren, de Brandweer en Defensie.

Hieronder gaan wij in op de knelpunten in de verschillende delen van de veiligheidssector.

Politie

De leden werkzaam bij de politie hebben in toenemende mate te maken met onder andere migratieproblematiek en grootschalige inzet als gevolg van explosies in wijken, schietincidenten en (ander) drugsgerelateerd geweld. Steeds meer politici, journalisten en advocaten worden ernstig bedreigd. Verder neemt de inzet in de begeleiding van demonstraties toe. Dit geldt ook voor de inzet ter bestrijding van ondermijning en de (cyber)criminaliteit. Dit alles heeft grote gevolgen voor de inzet van politiemensen.

De bezetting in de operatie is daarbij gedaald, wat een extra negatief effect heeft op de toch al hoge werkdruk en roosterdruk. De komende jaren zal door de vergrijzing de uitstroom toenemen en door de arbeidsmarktkrapte zal de instroom de uitstroom waarschijnlijk niet kunnen compenseren. Met alle gevolgen voor de werkdruk, maar ook voor de mogelijkheden om de tijd te vinden voor opleiding en ontwikkeling. Immers, het primaire proces heeft de hoogste prioriteit. Verder heeft de intimidatie en het geweld vanuit de samenleving grote impact op de mentale en fysieke werkbaarheid van onze leden en dit beïnvloedt de wijze van handelen op straat. Deze situatie vraagt van het kabinet en het parlement forse investeringen op het gebied van personele instroom, loopbaanbeleid ontwikkelingen, vernieuwing van de communicatiesystemen en verdere digitalisering van de werkprocessen die de executieve politieambtenaren moeten ondersteunen in hun dagelijks werk.

Openbaar Ministerie (OM)

De leden werkzaam bij het OM hebben te maken met een hoge werkdruk door een tekort aan collegae, waarbij veel zaken, zoals veelvoorkomende criminaliteit, jeugdzaken, ernstige verkeers- en zedendelicten, te lang blijven liggen. Met als gevolg dat veel zaken worden geseponneerd. Dit voelt voor onze leden en in de samenleving niet goed en draagt bij aan erosie van de rechtsstaat. Verder nam het aantal incidenten met explosieven zorgwekkend toe. Dit geldt ook voor cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit waarbij gespecialiseerde kennis nodig is om dit succesvol te vervolgen. Het OM moet keuzes in dilemma's maken wat wel en niet vervolgd wordt. Dit leidt tot erosie van de rechtsstaat in de ogen van burgers en kan leiden tot een toename van eigenrichting of het verlies van vertrouwen in de rechtsstaat. De medewerkers van het OM zijn er juist om eigenrichting, in ruil voor een billijke, rechtmatige, proportionele en opsporing, vervolging en berechting van de gepleegde misdaad, te voorkomen.

Deze situatie vraagt van het kabinet en het parlement naast forse investeringen op het gebied van personele instroom, loopbaanbeleid-ontwikkelingen en verdere digitalisering van de werkprocessen die de mensen moeten ondersteunen in hun dagelijks werk, ook andere oplossingen voor maatschappelijke problemen dan slechts terug te vallen op het strafrecht.

Rechterlijke Macht

Dagelijks zijn ruim 2.700 rechters en meer dan 10.000 medewerkers aan de slag met onpartijdige, onafhankelijke en deskundige rechtspraak voor de samenleving en leveren zij een belangrijke bijdrage aan onze democratische rechtsstaat. Jaarlijks worden er ruim 1,4 miljoen beslissingen genomen. Vanuit het uitgangspunt rechtszekerheid en rechtsgelijkheid. Dit vraagt om zorgvuldige besluitvorming en dit kost tijd. Daarbij is het uiterst belangrijk dat de samenleving vertrouwen houdt in de rechtspraak. Vanuit het kabinet en het parlement is het belangrijk dat zij de uitspraken van de rechters respecteren en niet ter discussie stellen. De rechter past immers het recht toe zoals dat in onze democratische rechtsstaat door kabinet en parlement is vastgesteld. De fundamentele rechtsstatelijke principes, zoals het gelijkheidsbeginsel en dat de rechter alleen schuld of straf bepaalt, mogen nooit ter discussie worden gesteld. Onze leden verwachten van het kabinet en het parlement dat zij geen kritiek uiten op een uitspraak van de rechter, waarmee er bewust of onbewust teleurstelling wordt gecreëerd waardoor het lijkt dat rechters tegenover de "wil van het volk" staan. Het is juist de taak van het kabinet en het parlement om oplossingen in beleid te verwoorden en niet om uitspraken van rechters ter discussie te stellen.

Onze leden verwachten hiervoor van het kabinet en het parlement serieuze aandacht in het belang van de bescherming van onze democratische rechtsstaat.

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

De medewerkers van DJI voeren straffen en vrijheidsbenemende maatregelen uit die zijn opgelegd door een rechter of die voortkomen uit het vreemdelingenrecht. Dit doen zij door mensen die strafbare feiten hebben gepleegd, of daarvan verdacht worden, in te sluiten én hen de zorg en hulp te bieden om op een verantwoorde, duurzame en veilige manier terug te keren in de samenleving. In 2023 hebben onze leden ongeveer 30.000 straffen ten uitvoer gebracht, ruim 1.600 tbs-plekken ondersteund, ruim 240.000 beveiligde vervoersbewegingen uitgevoerd en bijna 2.500 enkelbanden geplaatst en gemonitord. Onze leden geven aan dat de grenzen zonder gewijzigd beleid zijn bereikt. Dit komt door een tekort aan personeel, een tekort aan adequate huisvesting en verstopping van het systeem – van knelpunten die op elkaar inwerken. Zo zijn pijnlijke, tijdelijke maatregelen getroffen waaronder het schrappen van programmaonderdelen en wordt een fors beroep gedaan op de loyaliteit van onze leden. Dit laatste is onhoudbaar.

Het kabinet en het parlement zullen fundamentele keuzes moeten maken die ook doorwerken op de lange termijn met als doel de instroom van nieuwe criminelen te beperken en door- en uitstroom te bevorderen. En keuzes in de manier waarop straffen ten uitvoer gebracht moeten worden, waarbij veiligheid van onze leden en humaniteit voorop staan.

Douane

De Douane werkt dagelijks aan een solide financiering van de Europese en nationale overheid, een veilige samenleving en versterking van de Europese Unie (EU).

Het takenpakket van de Douane groeit in aantal en complexiteit. Zoals het geval is bij de niet-fiscale taken vanwege de ambities van de EU, onder andere op het gebied van klimaat, milieu en markttoezicht. Ook de herziening van de Douane Unie, met een nieuw Douanewetboek van de Unie, gaat leiden tot aanzienlijke aanpassingen in de uitvoering en handhaving. Hiernaast heeft de Douane te maken met een explosieve groei van e-commercezendingen. In 2023 waren er meer dan 1 miljard aangifteregels, waarvan er 718 miljoen e-commercezendingen onder de € 150,- betroffen. De krapte op de arbeidsmarkt en de ontwikkelopgave voor de ICT maken het een flinke uitdaging om de dienstverlening op peil te houden en verder te professionaliseren om aan de eisen van de politiek te blijven voldoen. De dienstverlening van de Douane aan de samenleving staat onder druk door een tekort aan personeel met interne kennis en kunde. De Douane kan niet alle klantvragen vanuit de samenleving beantwoorden en geen volledige producten meer leveren. De wet- en regelgeving en de eisen van negen landelijke opdrachtgevende departementen en van de EU zijn de laatste jaren complexer en specialistischer geworden. Door de enorme volumegroei, de veranderlijkheid van de branche, het toenemende risico van de import van verboden goederen en de afwezigheid van een partij die verantwoordelijkheid wil en kan nemen voor de import, zorgen ervoor dat niet effectief gehandhaafd kan worden. De uitbreiding van de aanpak van de ondermijnende criminaliteit, de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus zorgen dat onze leden enorm worden belast en daarnaast te maken hebben met onderbezetting omdat collegae met pensioen gaan of elders gaan werken en de werk-/privébalans verder onder druk komt te staan.

Onze leden hebben baat bij minder nieuwe regelgeving. De Douane kan niet continu nieuwe taken op zich nemen. Wij vragen van het kabinet en het parlement om scherpe keuzes te maken welke taken nog wel en welke niet meer worden uitgevoerd en een duidelijke prioritering hierin. Vroegtijdig betrokken te worden bij nieuwe wet- en regelgeving en vervolgens voldoende implementatietijd. Verder kan de Douane de toename van e-commerce niet alleen oplossen.

Bijzondere Opsporingsambtenaren

De leden die werkzaam zijn binnen het BOA-domein worden in toenemende mate geconfronteerd met verbale en fysieke agressie, verward gedrag van burgers, etc.. Daarnaast constateren we een zorgwekkende toename van intimidatie in de privésfeer, zoals het opzoeken van BOA's aan huis, via internet en via doxingpraktijken. Steeds vaker treffen BOA's in hun werk personen aan die verward gedrag vertonen of onder invloed zijn van alcohol en/of drugs. Helaas beschikken zij nog steeds niet over

een standaarduitrusting waarmee zij zich adequaat kunnen verdedigen. Ook de operationele ondersteuning vanuit de politie blijft achter; BOA's staan er steeds vaker alleen voor en zijn bovendien onderling onvoldoende verbonden via een gezamenlijk communicatienetwerk. Deze combinatie van factoren leidt tot onnodige schade, zowel fysiek als mentaal, en we signaleren inmiddels een toename van PTSS-gevallen binnen deze beroepsgroep.

Tegelijkertijd staan de verplichte RTGB-/IBT-trainingen en -examens onder druk door capaciteitsproblemen bij de Politieacademie.

Wij doen daarom een dringend beroep om:

1. Te voorzien in een standaarduitrusting voor BOA's, inclusief noodzakelijke geweldsmiddelen, zodat zij zichzelf in het veld kunnen verdedigen.
2. De aanvraagprocedure voor deze uitrusting te vereenvoudigen voor werkgevers die hierin hun verantwoordelijkheid willen nemen.
3. De verantwoordelijkheid voor RTGB-/IBT-trainingen en examinering onder te brengen bij de BOA-Academie, vergelijkbaar met de organisatie binnen de Politieacademie en Defensieacademie.
4. De politie expliciet opdracht te geven tot intensievere samenwerking met BOA's, inclusief aansluiting op een gezamenlijk communicatiesysteem met andere hulpdiensten.

Brandweer

Het versterken van de veiligheid en weerbaarheid in Nederland heeft terecht een hoge prioriteit. De definitie van weerbaarheid is: het vermogen om een incident te voorkomen, te beperken of te beheersen, en om bescherming te bieden of bestand te zijn tegen, te reageren op of, zich aan te passen aan en te herstellen van een incident. Dat is waar de brandweer in Nederland voor staat, dag in dag uit. Maar in plaats van investeren in slagkracht, gaat de brandweezorg in Nederland al jaren gebukt onder structurele bezuinigingen, waardoor de slagkracht fors is gereduceerd. Het effect daarvan is dat de uitvoering van de kerntaken van de brandweer – lees de dagelijkse brandweezorg, maar vooral de rampenbestrijding - onder grote druk zijn komen te staan. Tegen deze achtergrond én de toenemende risico's, heeft de regering nog eens besloten 10% te bezuinigen op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). De aangekondigde 'reparatie' vormt slechts een druppel op de gloeiende plaat en komt ook nog eens te laat. Het is van cruciaal belang om de slagkracht van de brandweer en daarmee de weerbaarheid te versterken.

Defensie

Defensie bevindt zich op dit moment in een bijzondere positie. Anders dan veel van de andere werkvelden gaat het Defensie nu voor de wind. Dat betekent niet dat Defensie niet te maken heeft met knelpunten. De groei en het herstel van Defensie is onmiskenbaar op gang gekomen, maar dit gaat niet zonder uitdagingen. De enorme toename aan functies zorgt, vooral bij militairen, voor veel vacatures. Daarbij raken de wervingsactiviteiten ook de andere spelers in het veiligheidsdomein. De vraag stijgt aanzienlijk, maar de vijver waaruit geworven kan worden groeit niet.

Bovenstaand probleem blijft op dit moment nog beperkt door het tweede knelpunt, een gebrek aan ruimte voor Defensie. De jaren van bezuinigingen hebben grote achterstanden opgeleverd als het gaat om onderhoud, renovatie en nieuwbouw van de infrastructuur op kazernes. Daarbij is ook de veiligheid onder druk komen te staan. Beperkende regelgeving op tal van beleidsterreinen zorgen voor een wurggreep waar Defensie zich moeilijk uit los kan wrikken. Kortom, Defensie groeit en heeft de wind in de rug, maar zit klem in een jas van regels en beperkingen waar de politiek een oplossing voor zal moeten bieden.

Afsluitend

In onze democratische rechtsstaat is het belangrijk dat mensen en maatschappelijke organisaties zich in vrijheid en veiligheid kunnen ontplooiën. Onze leden zetten zich hier iedere dag met grote motivatie voor in. Om dit goed te kunnen blijven doen zijn politieke keuzes nodig. We gaan ervan uit dat we met deze brief kunnen bijdragen aan de te maken keuzes in de Tweede Kamer. Uiteraard zijn we graag tot een toelichting bereid.

Namens het Algemeen Bestuur van de Coalitie voor Veiligheid,

J.J.C. Debie

Voorzitter CvV